చీకటిలో చీలికలు

- గొల్లపూడి మారుతీరావు

ఈ నవల ముద్రితం కావడం యిది మూడోసారి. చాలా పాపులర్ కావడం వల్లకాదు - చాలాకాలం ఆగి ఆగి ప్రింటయింది. ఈ నవలకి ఎంతలేదన్నా 40 ఏళ్ళ వయస్సుంది ఎప్పుడూ ఎవరూ "అమ్మో - ఎంత మంచి నవల" అని అనలేదు. అయితే ఎక్కువమంది మహానుభావులు విమర్శించిన నవలగా దీనికి చిన్న ముందుమాట వ్రాయాలనిపించింది.

ఆ959 ప్రాంతంలో అప్పుడే చదువు పూర్తయి, నిరుద్యోగిగా వున్న రోజుల్లో ఈ నవల వ్రాశాను. అప్పటికి - బుచ్చిబాబు, చలం - యిలాంటి వారి ప్రభావం నా మీద వుంది. తెలిసిందంతా చెప్పెయ్యాలనీ, నాకు తెలిసిన రచయిత ఎంత గొప్పగా చెప్పాలనే యావ అప్పటిది. ఆ వాసన ఈ నవలలో ఎక్కువ. ఎలా కలిశారో పుట్టపర్తి నారాయణాచార్యుల వారిని ఆ రోజుల్లో కలిశాను. వారిని ఈ నవలకి ముందుమాట వ్రాయమన్నాను. (ముందు మాటలూ, అంకితాలు బొత్తిగా అలవాటు లేదు) ఆయన వ్రాశారు. ముందుమాట వ్రాశారు గనుక విమర్శించలేదేమో కానీ, మొహమాటపడి బాగుందన్న గుర్తు.

ఆ962లో విశ్వనాధ సత్యనారాయణగారికి చిత్తూరులో సన్మానం జరిగింది. ఆయన గుంటూరు శేషేంద్రశర్మగారి (అప్పటి చిత్తూరు మునిసిపల్ కమిషనరు) యింట్లో బస చేశారు. అక్కడ నా నవలలో ఒకటి రెండు పేజీలు చదివారమో. ఆ సాయంకాలం సభలో ఆరుద్ర తమ కిన్నెరసాని పాటల్ని పిప్పరమెంటు పాకం అన్నందుకు ఆయన్ని తిడుతూ పనిలో పని నాకూ రెండు వడ్డించారు. "ఇందాక ఎవరో రచయిత నవల చూశాను. ఆకాశంలో నక్షత్రాలు మరో లోకంలోకి ఎగిరిపోతున్నాయంటాడు" ఇలా సాగింది. నాకు ఆ రచయిత ఎవరో వెంటనే అర్ధమయింది. నా పక్కన కూర్చున్న శేషేంద్రశర్మగారు, మల్లాది వసుంధరగారూ, మల్లాది రామచంద్ర శాస్త్రిగారూ యిబ్బంది పడుతున్నారు.

సభ ముగిసింది. రాత్రి విశ్వనాధ వారికి చెప్పినట్టున్నారు. ఆ విమర్శించిన రచయిత నేనేనని. మర్నాడు మధ్యాహ్న భోజనం శర్మగారింట్లో జి. కృష్ణగారూ, వి.డి. ప్రసాదరావుగారు ప్రభృతులు వచ్చిన గుర్తు. అప్పుడు ఈ ప్రసంగం టేపు వేశారు. నన్ను విమర్శించే ప్రసంగం వచ్చేటప్పటికి సత్యనారాయణగారు నావేపు తిరిగి "మిమ్మల్ని తిట్టినట్టున్నాను" అన్నారు నవ్వుతూ.

నేనూ నవ్వేసి "ఆ విధంగానయినా ఆ మాత్రం నవల చదివారు. అదీ నాకు ఆశీర్వాదమే" లాంటి మాటలేవో అన్నాను. ఏమయినా, విశ్వనాధ గారు కించపడ్డారు. అనవసరంగా నన్ను విమర్శించినందుకు. ఆయన "నిండు మనంబు నవ్యనవనీత సమానము" కోవలో మనిషి. ఆ ఆలోచన మనస్సులో పీకుతున్నట్టుంది. ఆ సాయంకాలం అప్పటి సంగీత నాటక అకాడమీ అధ్యక్ష్యులు, చిత్తూరు వారు విలాససభ అధ్యక్షులు ఆర్.బి రామకృష్ణరాజు గారు రామవిలాససభలో సభ ఏర్పాటు చేశారు. విశ్వనాధ వారు బజారుకెళ్ళి శాలువాలు కొనుక్కొచ్చి - ఆ సభలో మా రచయితలు - నేనూ, మధురాంతకం, పల్లంపాటి, రాజేంద్ర సదానంద (వీరంతా వున్న గుర్తు) అందరికీ శాలువాలు కప్పారు - అదీ వారి ఔదార్యం.

ఆ రోజుల్లోనే తిరుదణ్ణామలైలో వుంటున్న చలం గారి దగ్గరికి వెళ్తూండేవాణ్ణి. వారికి 'చీకటిలో చీలికలు' నవల పంపాను. "మీ పుస్తకం అందింది. ఈ నక్కకి అది కూజా భోజనం" అని వ్రాశారు.

తరువాత నాలుగైదు పుస్తకాలొచ్చాయి. "నర్తకి అదే పనిగా చదువుతోంది. అయ్యో అందరూ చచ్చిపోతున్నారే" అని మధ్య మధ్య బాధపడుతోంది అంటూ తరువాత చదివినట్టున్నారు.

"అందులో వర్ణనలన్నీ అనవసరం. కృత్రిమం మీరు కూడా అవన్నీ చూసి వుండరు" లాంటి వాక్యాలు గుర్తున్నాయి.

ప్రస్తుతం ఈ నవలని సవరణలు చేసి, కుదించి ప్రచురించడం జరుగుతోంది. ఆనాటి 'చీకటిలో చీలికలు' దగ్గర్నుంచి నిన్న మొన్నటి 'ఎర్రసీత' వరకు - ఓ రచయిత మానసిక పరిణామాన్ని తెలియజెప్పడం కూడా సమగ్ర సాహిత్య పరిచయ లక్షనం కనుక ఈ నవలకీ ఈ సంపుటాల్లో స్థానం వుంది.

(గత సంచిక తరువాయి)

వచ్చిన నాలుగురోజులకి స్థిమితం చిక్కింది సుజాతకి.

బలహీనంగా నల్లటి రెప్పల్ని కదల్చి "మీరూ వచ్చారా?" అంది ఎదురుగ్గా నిలబడ్డ వరదని చూసి.

"వచ్చాను, ఇప్పుడెలా వుంది?"

"ఒళ్ళంతా తేలిపోతున్నట్టుంది. లేచి నడవగలిగితే బావుణ్ణు."

"అలా అనిపిస్తుందేకానీ నీరసం లేవనీయదు. పడుకో" అన్నాడు వరద మంచానికి దగ్గరగా కుర్చీ లాక్కుంటూ.

"మీకు కోపం వచ్చిందని చెప్పాడు అన్నయ్య"

సిగ్గుపడ్డాడు. "అదేం లేదు ఇద్దరం కలిసే వచ్చాం. వాడు బజారుకి వెళ్ళాడు పాలు త్రాగుతావా?"

తలూపింది.

నర్సుని పిలిచి గ్లాసు తెప్పించేసరికి మళ్ళీ నిద్రపోయింది.

కిటికీ తలుపు తీసేసరికి ఎండ గదిలో పొడవుగా పడింది.

శానిటోరియం ఆవరణంలో ఎదురుగ్గా కనుచూపు మేర వరకూ పెద్ద కోనేరు కనిపిస్తోంది. చుట్టూ అంచు కట్టినట్లు పిచ్చి మొక్కలు పెరిగాయి. దూరాన తాటితోపు వెనుక సూర్యుడు ఎర్రబడుతున్నాడు. మర్రికొమ్మ ఒకటి నీటిలోకి వంగిన చోట చిన్న పడవ ఒడ్డుకి కొట్టుకుంటోంది. సాయంకాలపు ఆకాశపు రంగులు నీలపు నీటిలో నీడలు లేపుతున్నాయి. మెత్తగా వ్యాపించిన యిసకా, చెట్లూ అన్నీ పచ్చబడి ఆహ్లాదాన్ని కలిగిస్తున్నాయి.

ఆ చిక్కటి ఎర్రదనాన్ని చూడలేక సిగ్గుపడి, తన్మయత్వంలో పున్నాగం చెట్టుకి వేలబడింది.

విశాలంగా వ్యాపించిన ఆ ప్రదేశాన్నంతా ప్రకృతి వొళ్ళు విరుచుకు నిద్రపోతున్నట్లుంది.

"మందులక్కర్లేదు. ఇక్కడ కూచుంటే చాలు. మనిషి బాగుపడడానికి" అనిపించింది వరదరాజులుకి.

అల్లంత దూరంలో పిచ్చిగా అల్లుకున్న మొగలి డొంకల దగ్గర ఎవరో కూచున్నట్లు తోచింది వరదకి. రవణమూర్తి వీపు గుర్తుపట్టి ఆశ్చర్యపోయాడు. మెల్లిగా మెట్లుదిగి అటువేపు నడిచాడు.

ఒక్కొక్కటిగా రాయి విసురుతూ స్థిమితంగా కూచున్నాడు రవణమూర్తి. అలికిడి విని తుళ్ళిపడ్డాడు.

"ఓహ్! నువ్వా!" అన్నాడు వరదని చూసి.

"ఇక్కడ కూచున్నావేం వొంటరిగా?"

మాట్లాడలేదు రవణమూర్తి.

"అటు చూడు" అన్నాడు కాస్సేపటికి.

ఏమీ కనిపించలేదు వరదరాజులకి.

మరీ ఒడ్డుకి వున్న కలువపువ్వుకి నల్లటి కండచీమలు పట్టాయి. నీటిని దాటి నేలమీదకు ఓ రేకు వాల్చడం అది చేసిన నేరం. రేకు మీదిగా పాకి మొండెం కొరికేశాయి. మరో క్షణంలోనో, సగంలోనే ఒరిగి నేలమీద పడేట్టు మెల్లిగా వూగుతోంది పువ్వు.

గాలిమాత్రం బలహీనంగా నిట్టూర్చుతోంది పక్కన.

కలువపువ్వు తెగి పడింది. సౌందర్యాన్ని ఆకలి ఆధీనం చేసుకుని అనుభవించింది. మానవత్వాన్ని పాపంలాగా, తెల్లటి కలువపువ్వుని నల్లటి చీమలన్నీ బారులు తీర్చి మోసుకుపోతున్నాయి. ఒడిలిపోయి నీరసించి మెల్లిగా కదుల్తోంది యింకా రేకు విడనిపువ్వు

ఇంత చూస్తున్నాక రవణమూర్తికి మాట పెగల్లేదంటే ఆశ్చర్యం లేదు.

"నాలుగు రోజుల క్రితం చచ్చిపోతే బావుణ్ణనిపించింది. కాని యిప్పుడు మళ్ళీ బ్రతుకు మీద ఆశ కలుగుతోంది" అన్నాడు రవణ చాలాసేపటికి.

తుళ్ళిపడ్డాడు వరద.

పుట్టవరకూ తెచ్చాయే కానీ పువ్వుని లోపలికి తీసుకెళ్ళలేక తికమకలు పడుతున్నాయి చీమలు.

"ఇక సుజీకి భయంలేదు. బ్రతుకు మీద ఆశవుంది. ఏమంటావ్?"

"మరి నాలుగు రోజులు పోతే లేచి గెంతుతుంది. పల్చటి శరీరం కావటం వల్ల గాభరా పెట్టింది."

"లేచిందా మళ్ళీ?"

"పాలు కావాలంది లేచి. తీరా తెచ్చేసరికి నిద్రపోయింది"

"నేను వెళతా" లేవబోయాడు రవణ.

"ఉండు" అన్నాడు వరదరాజులు. "ఆనాడు మా యింటికి వచ్చావు గుర్తుందా? ఆమె గురించి అడగలేదేం?"

విచిత్రంగా చూశాడు రవణమూర్తి "ఎవరు?"

"నీలవేణి"

"అడగాలని తోచలేదు నాకు"

"విశ్వేశ్వరం తెలుసు కదూ?"

"గుర్తుంది. బొమ్మలు వేసేవాడు"

"వాడు తెచ్చి వుంచాడు. మరి నాలుగు రోజుల్లో వచ్చి తీసుకుపోతానని వుంచాడు. ఈ పాటికి వచ్చేవుంటాడు బహుశా"

ఏమీ మాట్లాడలేదు రవణమూర్తి.

"నువ్వొచ్చిన రోజు నిజంగానే నాకు పిచ్చెక్కింది. నీ దగ్గరికి వెళ్ళమని ఆమే పంపింది."

"......"

ఇటు తిరిగేసరికి రవణమూర్తి కనిపించలేదు. దూరాన శానిటోరియం మెట్లమీద సన్నటి నీడలా కనిపించాడు రవణ.

విస్తుపోయాడు వరదరాజులు.

చీకటిపడేవరకూ అక్కడే కూచుని లోపలికి వచ్చాడు.

మరి పదిరోజులకి సుజాత చాలావరకూ కోలుకుంది. డాక్టర్లే ఆశ్చర్యపోయారు. "ఎక్స్‌రే చూసి మొదట భయపడ్డాం, ఊపిరితిత్తులు ఆపరేట్ చేయాలేమోనని. కానీ, సులువుగానే తేరుకుంది" అన్నారు.

సాయంకాలం నడిచి రావటానికి అంగీకరించారు. కోనేటి నీడల్ని చూస్తూ కూచోడం అలవాటయింది ఆమెకి.

పాత ఎరుపుదనం చెక్కిళ్ళలోకి పాకింది. కళ్ళు మెరుపుల్నీ పాత చిలిపిదనాన్నీ కూడదీసుకుంటున్నాయి. నవ్వులో యిదివరకటి బలం వచ్చింది.

నాలుగు రోజులు తీవ్రంగా వర్షం కురిశాక లేచిన గడ్డి పరిమళంలాగా ప్రదేశమంతా చుట్టుకుంది ఆమె అందంలో మత్తు.

"మీ అంత అమాయకులుండరండీ. అన్నయ్య పిరికి తనం చూసి మీరూ పరుగెత్తుకు వచ్చారు" అంటోంది సుజాత రాళ్ళు ఒక్కటొక్కటిగా నీటిలో విసురుతూ నీరు వరద ముఖం మీద పడితే కిలకిలమని నవ్వింది.

ఆ పెదాల్ని తెల్లబోయి చూసాడు వరదరాజులు.

"ఇంత అల్లరిపిల్ల మంచం మీద మెలికలు తిరిగి పడుకోడం చూసి జాలివేసి వచ్చాను"

సిగ్గుపడి రెండు చేతుల్తో ముఖం కప్పుకొంది.

"గులాబిని చూడాలని వుందండి" అంది కాస్సేపటికి.

"అబద్ధం. ఇంటికి పారిపోవాలనుందను"

చల్లగాలి వేస్తే నడుం చుట్టూ కొంగు తిప్పి తలమీద కప్పుకుంది.

"ఒక్కోరోజు అన్నయ్యని వదిలి కనబడకుండా పారిపోదామనిపిస్తుంది. మూడురోజుల క్రిందటే బయటపడేదే యీ రోగం. చెప్పకుండా దాచాను. నాకంటే, అన్నయ్య దిగజారిపోవడం చూసి వణుకు పుడుతుంది నాకు. "

సాయంకాలపు నీడల్లోకి రాయి విసిర్తే కొంగల గుంపు బారుగా లేచిపోయింది.

కిలకిలమని నవ్వింది సుజాత.

తనని అబ్బురపడి చూస్తున్న వరదని గమనించి, "ఎందుకండీ అలా భయపడినట్లు చూస్తారు? నాకింకే రోగం రాదు. చూడండి కావలిస్తే" అతని రెండు చేతుల్నీ తీసుకుని తన నుదుటిమీద ఆనించుకుంది.

మూడు ఉత్తరాల్ని చేత్తో పట్టుకువచ్చాడు రవణమూర్తి.

"ఏవిటన్నయ్యా అవి?" రాతిమీద కాలుమోపి అటూ యిటూ ఊగుతూ నిలబడడానికి ప్రయత్నించి కుడివైపు పడబోయి అన్నయ్య భుజం పట్టుకుని నిలబడింది.

"గోవర్ధనరావుగారు శుభలేఖలు పంపించారు. వినతకి పెళ్ళట"

"భలే, భలే రేపే యింటికి పోవచ్చు" శుభలేఖ లాక్కుని జామచెట్టు కొమ్మ దగ్గరకి పారిపోయింది సుజాత.

"ఇంత త్వరలోనా?" అన్నాడు వరదరాజులు.

"నీకూ వచ్చింది శుభలేఖ" మరేవో రెండు వుత్తరాలు అందించి రాయిమీద చతికిలబడ్డాడు.

శుభలేఖలో విశేషం లేదు. శుక్రవారం రాత్రి వినతకి, పెళ్ళి వరుడు కాశీపతి. అదీ వృత్తాంతం. పొడవుపాటి కవరు చించాడు వరదరాజులు.

గోవర్ధనరావుగారు "నువ్వెళ్ళిపోయిన దగ్గర్నుంచి నాకేం తోచటంలేదు. కాశీపతి మారాడు. వినతని మొదట పెళ్ళిచేసుకోనన్నాడు. మొన్న రాత్రి హఠాత్తుగా మేడ దిగి 'రేపు శుక్రవారం పెళ్ళి కానిచ్చేయండి. హైదరాబాదు వెళ్ళాలి' అన్నాడు. తప్పకుండా పెళ్ళికి రావాలి నువ్వు"

ఇదీ విషయం.

తర్వాత వుత్తరం వినత తొందరగా రాసి ముగించింది.

"పెళ్ళికి నువ్వు తప్పకుండా వుండాలి. మొదట నన్ను పెళ్ళిచేసుకోనన్నాడు కాశీపతి. తర్వాత ఏమనుకున్నాడో ఏమో వెంటనే జరిగిపోవాలన్నాడు. నాన్నగారి చేత కూడా వుత్తరం వ్రాయిస్తున్నాను. తప్పకుండా రా. అన్నట్లు సుజాతకి ఎలా వుంది?"

కాగితం తిప్పి వెదికాడు యింకేమన్నా వ్రాసిందేమోనని, ఈ నాలుగు వాక్యాలూ తప్ప యింకేవీ లేవు.

ఉత్తరాల్ని జేబులో వుంచుకుంటూ "ఏం చేద్దాం?" అన్నాడు రవణ వేపు తిరిగి.

ఎండపుల్లతో నేలన గీతలు పెడుతున్నాడు రవణ.

"రెండు అచ్చుతప్పులున్నాయండోయ్" అంది సుజాత శుభలేఖ పట్టుకొచ్చి ఇసుకలో కూచుని "చూడండి 'కాశింపతి' అని వేశారు. ఈవిడ పేరు 'వినతమ్మ'" నవ్వి గాలిలో ఎగరేసింది కార్డుని, చక్రంలా తిరిగి తిరిగి నీటిలో పడి తేలింది. చప్పట్లు చరుస్తూ నవ్వింది సుజాత.

"చల్లగాలి వేస్తోంది. లోపలికి పద సుజీ" అన్నాడు రవణ.

"ఏమండీ రేపు వెళ్ళిపోదామా?" అంటోంది సుజాత.

"విండ్ బావులేదు మిష్టర్. యిలా చీకటిపడేవరకూ పేషెంటుని పైన వుంచేస్తే రేపట్నుంచి పర్మిషన్ యిచ్చేదిలేదు" అని విసుక్కుంటూ వచ్చింది స్టాఫ్ నర్సు. ముగ్గురూ లేచారు.

"ఇంక మాకు పర్మిషన్‌తో పనిలేదండీ. రేపే వెళ్ళిపోతున్నాం కదూ అన్నయ్యా?" నర్సు భుజం మీద చెయ్యేసి ముందుకి నడిచిపోయింది సుజాత.

వరద ఆమె వేపే చూస్తున్నాడు.

"నువ్వు వెళ్ళు. సుజీకి పూర్తిగా రిలీఫ్ ఇచ్చేవరకూ నేను రావడం బావుండదు. అదీగాక నేను వచ్చేస్తే బాధపడుతుంది. అల్లరి చేసి నర్సులందరి ప్రాణం తీస్తుంది."

"ఇద్దర్నీ బయలుదేరి రమ్మన్నాడు గోవర్ధనరావు గారు"

"ఎలా మరి? పరిస్థితులన్నీ చెప్పు. ఈసారి ఎప్పుడయినా వినతకి ఉత్తరం వ్రాస్తాను"

"సరే అయితే. రేపు ఉదయం బయల్దేరుతాను" అన్నాడు వరదరాజులు. శానిటోరియంలో లైట్లన్నీ వెలిగాయి.

అడవి మధ్య దేవుడి మందిరంలాగా చీకట్లో వెలిగింది తెల్లటి భవనం.

రాత్రి పెళ్ళనగా సాయంకాలం బండి దిగాడు వరదరాజులు.

వచ్చేసరికి అప్పుడే యింట్లో హడావుడి చేస్తోంది గులాబి.

"అడుగో అన్నయ్య వచ్చేశాడు. నీలిరంగు చీరె బావుంటుందా, చిలక ఆకుపచ్చ బావుంటుందా నా వొంటికి? చెప్పన్నయ్యా"

పెట్టెమీద కూచుని చుట్టూ చీరలు పరుచుకున్న గులాబిని ఆశ్చర్యంతో చూస్తోంది నీలవేణి.

"ఏమిటిదంతా?"

"రాత్రి వినత పెళ్ళి. నీకు కబురు పంపలేదూ? ఉత్తరం వ్రాయించానందే వినత"

"ఇక్కడికి వచ్చిందా?"

"మొన్న సాయంకాలం కబురుపంపింది. నీకు శుభలేఖ పంపినట్టు చెప్పింది. నువ్వొస్తావని కూడా చెప్పి పంపింది. చెప్పు మరి. చిలక ఆకుపచ్చ రంగు చీర కట్టుకోనా?"

"విశ్వేశ్వరం వచ్చాడా?" నీలవేణిని వుద్దేశించి అన్నాడు వరదరాజులు.

"రాలేదన్నయ్యా. వచ్చినా ఇప్పుడప్పుడే పంపేది లేదులే. చెప్పు. యీ చీర"

"అదే బావుంటుంది నీ వొంటికి" మాట తప్పించుకుందుకు అనేశాడు. పెట్టెలోని తువాలు తీసుకు స్నానానికి వెళ్ళాడు.

చీకట్లో పెరట్లో జరగబోయేసరికి నీలవేణి దీపం తెచ్చి గది గుమ్మం దగ్గర నిలబడింది.

"అబ్బ, బరువమ్మా యీ చీర" అనుకుంటోంది గులాబి.

"విశ్వేశ్వరం వస్తాడనుకున్నాను" నీళ్ళు గుమ్మరిస్తూ అన్నాడు.

మాట్లాడలేదామె. ఏం ఆలోచిస్తోందో యేమో తలుపుకు చేరబడి అలానే నిలబడింది.

వంటిమీద చల్లటి నీళ్ళు పడేసరికి నరాలన్నీ తిరుగుబాటు చేశాయి. రక్తంలోంచి వేడి కదిలి మెదడుకు పాకింది. కళ్ళు ముసుకున్నాడు.

నూతిగట్టు మీంచి కప్ప ఒకటి గెంతింది. తుళ్ళిపడ్డాడు.

తల తుడుచుకుంటూ లోపలికి వచ్చేసరికి తెల్లటి చీర కట్టుకుని తలదువ్వుకుంటోంది గులాబి.

నవ్వుకున్నాడు వరద.

"చూశావన్నయ్యా? నీలవేణి రాదట పెళ్ళికి"

ఆగిపోయాడతను "అదేం?"

"తనని ప్రత్యేకంగా పిలవలేదని కోపం కాబోలు అమ్మాయిగారికి"

దీపం పెద్దది చేసి స్టూలు మీద వుంచుతోంది నీలవేణి.

"అయితే అందరం మానేద్దాం. ఒకరు వెళ్ళి ఒకరు మానేస్తే బావుండదు"

"మీరు వెళ్ళండి నేనెందుకు?" అంది తలుపు పట్టుకు నిలబడుతూ.

"వెళితే అందరూ వెళ్ళాలి. లేకపోతే అందరూ మానేద్దాం" అంది గులాబి.

"వస్తుందిలే. అన్నం వడ్డించు."

"వేగం బయల్దేరాలన్నయ్యా. ఏదో నాటకం వుందిట" నేను రెడీ. నీలవేణి వడ్డించాలి బర్మాముడిలో పిన్నులు గుచ్చుతూ అంది.

నీలవేణి ఊదారంగుచీర కట్టుకు తయారయింది. సాత్వికతలోంచి అందం పుట్టినట్లు, చీకటిలోకి విసిరిన వెలుగు చీలికలాగ కనిపించింది. తక్కువతన్నాన్నీ, నిరాడంబరతనీ తలలో తురుముకున్నట్లు తోచింది. ముఖ్యంగా నుదుటిలోతులో నీడ కొత్త అందాన్నిచ్చింది.

ఇల్లు చాలదని ట్రావెలర్సు బంగళా అద్దెకి తీసుకున్నారు గోవర్ధనరావుగారు.

ముగ్గురూ జట్కా దిగేసరికి బంగళా అంతా నిశ్శబ్దంగా వుంది. పైన రెండు కుక్కలు ఒకదాన్నొకటి కరుచుకుంటున్నాయి. స్తంభాలకి కట్టిన ఆకుల్ని నవుల్తోంది ఆవుదూడ.

అంతా నిశ్శబ్దంగా నిద్రపోతున్నట్లుంది బంగళా.

"ఇలా దయచేయండి సార్. హాల్లో నాటకం జరుగుతోంది" అని వున్నట్లుండి ఎవరో పలకరించారు. ఆ మాటలన్న వ్యక్తిని గుర్తుపట్టలేకపోయాడు వరద. తెల్లగా పొడుగ్గా వున్నాడు. ఖద్దరు పాంటూ, మెడ దాకా పట్టిన కోటూ వేసుకున్నాడు. భుజాల్ని కిందకు లాగేస్తున్నంతటి బరువుతో పెద్ద సంచీ వుంది చేతిలో.

మనుషుల్ని మనుషుల్లాగా కాకుండా పేకముక్కల్ని తిరగేసినట్లు తిప్పుకుపోతున్నాడు. ఎప్పుడీమాట అన్నాడో, ఎక్కడికి మాయమయాడో తెలీదు. హాలువేపు వేలు చూపించి 'పోతున్నా' అని అరిచి మేడమెట్లు మీదికి నడిచాడు.

హాల్లో ఏదో సంగీతం సన్నగా వినిపిస్తోంది. ఓ మూల ఎత్తుస్టేజి వేశారు. అప్పటికే ఏదో నాటకం జరుగుతోంది. హాలంతా చీకటిగా వుంది.

ఆరువందల అడుగుల క్రిందకి గనుల్లోకి దిగినట్లు వేడిగాలి హాల్లోంచి వస్తోంది. లోపలంతా నేలమీద మనుషుల ఆకారాలు మాత్రం కనిపిస్తున్నాయి. ముగ్గురూ వచ్చి ద్వారం దగ్గర ఒదిగి నిలబడిపోయారు.

'భోదిసత్త్వుడి' చరిత్రలో ఏదో అంకం వేస్తున్నట్టు వున్నారు. యశోధరాదేవి భర్త వెళ్ళిపోయాడని తెలీడంతోటే స్త్రీ సహజమయిన బలహీనతతో ఏడుస్తోంది.

సన్నగా, వేరు బలంగా లేని చెట్టు పెరుగుదలలా వుంది యశోధర. రొమ్ముల్ని మరీ అసహ్యంగా బిగించి ముడివేసారు. మీదికి ఎత్తుగా దువ్వికట్టిన జుత్తు వైశాల్యంలో ముఖం ఏదో కనిపించకుండా పోయింది. చెక్కిళ్ళ ఎరుపుదనం కనిపించనంతటి వెడల్పాటి నోరు, బలంగా కొనదేలిన ముక్కు, ఏదీ స్పష్టంగా కనిపించకుండా అలికేసినట్లుంది మొహం. కొడుకుని భుజానికి ఆనించుకుని రచయిత కవిత్వం సహాయంతో ఏడుస్తోంది. ఆమె దుఃఖంలో దైన్యత కంటే, విరహం భరించరానిదిగా వుంది. మాటిమాటికీ నీలిరంగు లైట్లనే గమనిస్తూ విరహోత్కంఠితలాగా విలపిస్తోంది.

"ఛీ! ఖర్మం పైన నిలబడదామన్నయ్యా. గాలయినా వేస్తుంది" అంది గులాబి విసుగ్గా.

విలపించే యశోధరలో వుండుండి చైతన్యం కలుగుతుంది. హఠాత్తుగా స్తబ్దురాలవుతుంది. కొడుకు సొమ్మసిల్లి నిద్రపోయాడు. సన్నగా లేచే సోమరిగాలి తెరలలో తరంగాలు లేచి రేకలలాగ భావిష్యత్తంతా కళ్ళముందు మెదులుతుంది. ధ్యాన నిష్ఠలో వున్న బుద్ధుడు. వెర్రి ఆనందంతో, కళ్ళు చెదిరించే వెలుగుల్ని చూస్తూ అతని కాళ్ళ దగ్గర నిలబడ్డ ప్రపంచాన్ని చూస్తుంది. అతని ముఖంలో తేజస్సు, తెలీని మెరుపు, వెలుగు చీకటలు సంకలనంతో మెరిసే కన్నులు, జ్ఞానంతో వొళ్ళుమరిచి, స్పృహ తప్పిన భర్తను చూసి నివ్వెరపోతుంది. తనకు తెలీకుండానే లేచి నమస్కరిస్తుంది.

వెనక కిన్నరీ రమ్యకంఠాలు జీరవోయిన గొంతుల్ని ఏకస్థం చేసి, పలుకుతున్నాయి.

"బుద్ధం శరణం గచ్చామి

ధర్మం శరణం గచ్చామి

సంఘం శరణం గచ్చామి"

ఈ ఝురులమధ్య పరవశంతో, ఆనందంతో, ఆశ్చర్యంతో, మూగవోయిన మనస్సుతో తేలికయి సొమ్మసిల్లిపడిపోతుంది యశోధర.

తెలివితెచ్చుకుని చూసేసరికి నిజంగానే పక్కమీద భర్త కనిపించాడు. కొడుకు నిద్రపోతూంటాడు.

"అయ్యో! నా అదృష్టమా?" అనుకుంటుంది.

ఇదీ ఇతివృత్తం.

నాటకం అంతట్లోకి బుద్ధుడు మాత్రం నిండుగా, గంభీరంగా కనిపించాడు. నాటకం మధ్యలో నిద్రపోతున్న కుర్రాడు లేచి కేరుమన్నాడు. యశోధరకు ముందుగానే మూర్ఛవచ్చింది. ఇలా అవకతవకగా ముగిసింది నాటకం.

ఒక్కసారి లైట్లన్నీ వెలిగాయి. ఎవరికీ ఆ వెలుగులో కళ్ళు కనిపించలేదు. చెమటతో అంతా తడిసి ముద్దయ్యారు.

ఎవరికి తోచిన కుర్చీలు వాళ్ళు మోసుకుని అంతా పై వసారాలోకి వచ్చేశారు క్షణంలో హాలంతా ఖాళీ అయిపోయింది.

హాలు చివర ఎవరినో చూసి "అదిగో విజయ" అని అరుస్తూ నీలవేణి చేయిపుచ్చుకుని బరబరా యీడ్చుకుపోయింది గులాబి.

ఒక్కసారి స్థిమితంగా గాలిపీల్చుకున్నాడు వరదరాజులు.

వసారాలో నాలుగు గుంపులుగా అతిథులంతా విడిపోయారు.

తనకి తెలిసిన ముఖం ఒక్కటీ కనిపించకపోయేసరికి స్తబ్ధుడై స్తంభానికి చేరబడి నిలబడిపోయాడు వరదరాజులు.

ఎక్కడినుంచి పసిగట్టారో, పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చిపడ్డారు గోవర్ధనరావుగారు..

"నాకు తెల్సునోయ్ నువ్వు వస్తావని. మరో నిముషం ముందు రావలసింది. బ్రహ్మాండమయిన నాటకం చూద్దువు" భుజం మీద చెయ్యేసి నడుస్తూ అన్నారు గోవర్ధనరావుగారు.

"చివరి క్షణాల్లో వచ్చానండి"

తలనెరిసిన మరి అయిదుగురు నేలన పరిచిన తివాసీ మీద ఆసీనులయి వున్నారు. అక్కడికి తీసుకొచ్చి "కూచోవోయ్" అన్నారు.

ఓ మూల చోటు చేసుకు కూచున్నాడు వరదరాజులు. అందులో ముగ్గురు మాత్రం తనకి తెలుసు. ఇరవై యేళ్ళు గవర్నమెంటు ప్రాసిక్యూటర్ పనిచేసి రిటైరైన కృష్ణశాస్త్రిగారు, మరో సంవత్సరంలో రిటైరు కాబోతున్న ఇంగ్లీషు లెక్చరరు వేదాంతంగారు, మూడో వ్యక్తి రిజిస్ట్రారు ఆఫీసులో హెడ్ గుమాస్తా జోగినాయుడుగారు. మిగతా యిద్దర్నీ పరిచయం చేశారు గోవర్ధనరావుగారు.

"ఈయన మా అన్నగారు. చెంగల్రావుగారి పేరు వింటే కర్నూలంతా హడల్. సబిన్స్పెక్టరు చేసి రిటైరయారు" అన్నారు. నిండుగా, ముగ్గురుకి సరిపోయే స్థలంలో మఠం వేసుకుని ఠీవిగా కూచుని దేశీ చుట్ట వెలిగిస్తున్నారాయన.

"ఈ కుర్రవాడు వరదరాజులున్నాడే చాలా మంచివాడు. చెప్పుకోదగ్గ బుద్ధిమంతుల్లో ఒకడు" అని గోవర్ధనరావుగారు పరిచయం చెయ్యడంతోటే భ్రుకుటి ఓసారి ముడిచి వరదరాజుల్ని సగం చూపు చూసి "ఇతనేనేవిటి నువు చూపిస్తానన్న నలుసు?" అన్నారు చెంగల్రావుగారు నిర్లక్ష్యంగా.

చెంగల్రావుగారి కనురెప్పలు మరీ దళసరయి చూస్తున్నా చూడనట్టే తయారయాయి. ముప్పై ఆరేళ్ళ సర్వీసులో ప్రతీసారీ దొంగల్ని చూసే చూపే అలవాటయిపోయింది. కనుబొమ్మలు ముడత పడడం చూసిన వాడికి నిజంగానే దడ వస్తుంది.

ఆయన ప్రశ్నకి అవునని తలూపారు గోవర్ధనరావుగారు.

అయిదో ఆయన ముభావంగా గోడకి చేరబడ్డాడు. "ఈయన ఇసాయేలుగారు, క్రిస్టియను. తెలుగు కవిత్వం మా చక్కగా చెప్తారు" అన్నాక నిండైన నవ్వు నవి యిటు తిరిగేవారాయన.

"నాటకం చూసారా" అన్నారు ఏదో మాట కదిపే ఉద్దేశ్యంతో.

"లేదండి, చివరి సంభాషణలు జరుగుతూండగా వచ్చాను."

"అయితే యింకేం? ఆయువుపట్టు చూసేశారన్నమాట. అన్నమంతా పట్టి చూడాలటండీ? మీ అభిప్రాయమేమిటి?"

వరద చెప్పడానికి తటపటాయించాడు.

ఇంగ్లీషు లెక్చరరుగారు జోక్యం చేసుకుంటూ యిటు కదిలి కృష్ణశాస్త్రిగారితో "నేను చెప్పాను కదండీ. చివరికి వచ్చేసరికి టెంపో నీరు కారిపోయింది. షేక్స్పియరియన్ ట్రాజెడీని ఎలా డిఫైన్ చేసారంటే"

"ఇది షేక్స్పియర్ నాటకం కాదు కదండీ" అన్నాడు జోగినాయుడు.

"అదీ పాయింటు" ఆ అవకాశం కోసమే చూస్తున్నట్లు కృష్ణశాస్త్రిగారు గుర్రున త్రేన్చి మధ్యలో వున్న పళ్ళెంలో చెక్కపొడి నోట్లో పోసుకున్నారు.

"నమస్కారమండి" అంటూ కావిరంగు పంచె కట్టుకున్న ఆజానుబాహుడొకడు వచ్చి చేరాడు.

"ఈయన రాఘవేంద్ర భాగవతారుగారు. రేపు సాయంకాలం రుక్మిణీ కళ్యాణం పెట్టించాం" అన్నారు చెంగల్రావుగారు గర్వంగా.

"ఏమండీ. ఆ కథేనా నిర్ణయించుకున్నారు?" అనడిగారు ఇసాయేలుగారు.

"చిత్తం అదేనండి"

"రుక్మిణీ కళ్యాణం అంటే ఎక్కడ నుంచి ప్రారంభిస్తారు? శిశుపాల వధ దగ్గర్నుంచేనా?" అంటున్నారు జోగినాయుడుగారు.

"శిశుపాల వధకీ, రుక్మిణీ కళ్యాణానికి సంబంధం ఏమిటయ్యా? బహుశా ఉత్తర గోగ్రహణం నుంచి ప్రారంభిస్తారులా వుంది" అని సవరించబోయారు వేదాంతంగారు.

వీళ్ళిద్దరి మధ్య తికమకపడిపోతున్నాడు భాగవతారు.

ఇక ఆపుకోలేక ఫక్కున నవ్వేశాడు వరద.

ఇంతలో కాశీపతి వచ్చి "ఏమండీ వరదరాజులు గారూ ఇక్కడ కూర్చున్నారేవిటీ? లేవండి" అని లేపి తీసుకుపోయాడు. చాక్లెట్‌రంగు సూటు వేసుకున్నాడు కాశీపతి. మీదికి దువ్విన జుత్తుని మాటిమాటికీ సవరించుకొంటూ పోర్టికోలోకి తీసుకొచ్చాడు.

"ఎంతసేపయింది వచ్చి?"

"ఇప్పుడే అంతా ఓ పావుగంటయింది."

"మీరు రాలేదేమో అని గాభరా పడుతున్నాను. శుభలేఖ పంపానన్నారు మావగారు. ఇక వ్రాయుడమెందుకులే అని ఆగిపోయాను."

వసారా అంతా మనుషులు నిండిపోయారు.

ఓ పక్క కాథలిక్ చర్చి ప్రీస్టు గాబ్రియేలు గారు, మిషన్ స్కూలు ప్రిన్సిపాలు సైమన్‌కాటమ్, యింకా మిగతా క్రిష్టియన్లు ఓ బల్లచుట్టూ చేరారు.

ఆడవాళ్ళ హడావుడితో, నవ్వులతో హాలంతా ప్రతిధ్వనిస్తోంది. నాటకం అవగానే కుర్రాళ్ళంతా చేరి స్టేజి మీద పేకాట వేశారు.

ఆశ్చర్యంతో అంతా చూస్తున్నాడు వరదరాజులు.

"కార్యక్రమమంతా తమాషాగానే వేయించారులెండి. ఇలాంటి పెళ్ళి ఎక్కడా చూసి వుండరు" అన్నాడు కాశీపతి నవ్వుతూ.

"ఆరోగ్యంగారు ఎక్కడా కనిపించరేం?"

"ఆవిడ కోరినట్టు మావగారు జరపడం లేదని కోపం వచ్చింది. మేడమీద కూర్చున్నారు. ఇక చెంగ్రలావుగారింట్లో నిత్యం అయిదుగురు బ్రాహ్మణులు లేస్తారు. హిందూ సంప్రదాయం ప్రకారం చేసి తీరాలని భీష్మించుక్కూచున్నారాయన. చివరికి అదీ యిదీ గాని పద్ధతి ఏర్పాటు చేశారు మావగారు"

"ఏమిటది?"

"పెళ్ళంతా హిందూ సంప్రదాయంలో జరుగుతుంది. రేపు వుదయం చర్చిలో వధూవరులు ప్రార్థనలు చేసి ఆశీర్వాదం తీసుకుంటారు. ఈలోగా బౌద్ధభిక్షువుల సంప్రదాయ కీర్తనలూ, నాటకం వగైరా" నవ్వుతున్నాడు కాశీపతి.

తెల్లబోయాడు వరద.

"నాకంతా ఆటగా వుంది లెండి"

"పెళ్ళి ఎన్నిగంటలకి?"

"తెల్లవారు ఝామున నాలుగుకి. అందుకే యీ హడావుడి అంతా."

ఎవరో వచ్చి "బయట మీకోసం ఒకాయన నిలబడ్డారండి" అన్నాడు కాశీపతితో

కాశీపతి బయటకి వెళ్ళాడు.

మళ్ళీ గోవర్ధనరావుగారి దగ్గరకు వచ్చాడు వరదరాజులు.

ఇంతలో మిల్ట్రీబూట్లు టకటకలాడిస్తూ పెద్ద బెడ్డింగు వీపున మోసుకొచ్చాడొకాయన.

"ఓయ్ పోలయ్యా! ఇతనెవడో చూడు" అన్నారు చెంగ్రలావుగారు.

బుద్ధుడు వేషం వేసిన పోలయ్య టక్కున సెల్యూట్ చేసి, ముందుకి వచ్చి మిల్ట్రీ అతణ్ణి ఆపబోయాడు.

బెడ్డింగు ఒక్క వూపున నేలన పడేసి "జెండాపై కపిరాజు. వచ్చేశాను మావయ్యా. ఎవడీ సైంధవుడు?" అంటూ పోలయ్యను తోసుకుని నలుగురి మధ్యకి వచ్చాడతను.

గోవర్ధనరావుగారూ, చెంగల్రావుగారూ ఒకేసారి గుర్తుపట్టారతన్ని.

"వెంకూ!" అనరిచారు గోవర్ధనరావుగారు.

"వెంకూ, పెంకూనై, వెంకటపతి బి.ఏ." చతికిలబడ్డాతను.

ఇంతలో బాణంలా దూసుకొచ్చి చెంగల్రావుగారి వెడల్పాటి వీపు వెనక దాగుంది ఒకామె. "తమ్ముడు చూడు నాన్నా!" అంటూ.

వెంటనే పధ్నాలుగేళ్ళ రాఘవులు పరిగెత్తుకొచ్చాడు.

ఇద్దరూ వెంకటపతిని చూసి ఒక్కసారి 'బావా' అన్నారు.

పసుపురంగు చీర కట్టుకుని, వాలుజడ వేసుకుందామె. తెల్లగా, మరీ తెల్లగా పాలిపోయినట్టుంది. గుండ్రని ముఖం, చిన్న పెదవులూ చెంగల్రావుగారిలో ధీమాని తెచ్చి యిచ్చాయి. కళ్ళల్లో అల్లరి తెచ్చిపెట్టుకున్నట్టుగా అతకనట్లుంది.

(కొనసాగింపు వచ్చేనెలలో)

Post your comments